

Visie op landbouw in en rond Gent

Operationeel plan acties 2023-2025

20 april 2023

Entiteit

stadsinterne werkgroep Visie op landbouw

Dienst Economie in samenwerking met Dienst Milieu en Klimaat, Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke planning, Groendienst, Dienst Vastgoed, sogent, OCMW

Contactpersoon

Eva Kerselaers, Eva Naessens, Lieta Goethijn, Liesbeth De Smet, Joke Charles, Maike De Schoolmeester, David Vereecke, Marieke Maes

Inhoud

1. Inleiding	2
1.1. Waarom een operationeel plan visie op landbouw in en rond Gent?	2
1.2. Wat staat er in dit plan?	2
2. Visie op landbouw in en rond Gent kort samengevat	2
2.1. Zes beleidsdoelstellingen	3
2.2. Instrumenten om de visie te realiseren	3
3. Korte termijn acties in kader van visie op landbouw	4
1. Volwaardige afweging landbouw ten opzichte van andere ruimtevragen	4
2. Strategisch kader voor Gentse OCMW landbouwgronden - Moratorium op verkoop van OCMW landbouwgronden	8
3. Open oproep landbouwpijlootprojecten op pachtvrije OCMW gronden	9
4. Doorwerking landbouwvisie in vergunningsverlening en handhaving zonevreemde inrichtingen	10
5. Opname principe korte keten in overheidsopdrachten voor voeding	11
6. Uitvoering flankerend landbouwbeleid RUP Groen	13
7. Uittesten van maatregelen ter bestrijding van droogte in het Parkbos	14
8. Subsidies voor landbouwers van Stad Gent	15
9. Ondersteuning Gentse boerenmarkten	17
10. Overheidsopdracht maaien en begrazen diverse percelen in stadseigendom	17
11. Communiceren en inspireren van landbouwers via verschillende fora	18
12. Communiceren en sensibiliseren van burgers en andere actoren	20
13. Monitoring - vijfjaarlijkse studie Ruimte voor landbouw	21
14. Toelichting landbouwvisie en aankaarten specifieke knelpunten bij Vlaamse overheid en Provincie Oost-Vlaanderen	22

1. Inleiding

1.1. Waarom een operationeel plan visie op landbouw in en rond Gent?

Met de visie op landbouw¹ in en rond Gent concretiseert Stad Gent de doelstellingen voor landbouw, waardoor we landbouw een explicietere plaats geven in het beleid en dit ook koppelen aan concrete acties. De visie stelt zes beleidsdoelstellingen voorop en benoemt verschillende instrumenten en acties die we als lokale overheid kunnen inzetten om aan deze doelstellingen bij te dragen. Binnen de klijlijnen van de beschikbare personeelsinzet en middelen kunnen niet alle instrumenten en alle acties die hieraan gekoppeld zijn meteen uitgewerkt en opgestart worden. Er moeten dus keuzes gemaakt worden. Op korte termijn koppelt Stad Gent daarom een actieprogramma 2023 – 2025 aan de visie. Dit maakt duidelijk welke concrete acties prioritair opgestart worden.

1.2. Wat staat er in dit plan?

Het voorliggende operationeel plan 2023-2025 omschrijft de acties die prioritair opgestart worden in de periode 2023-2025. Elke actie wordt kort omschreven. Er wordt vermeld aan welke doelstelling(en) de actie (voornamelijk) bijdraagt, onder welk type instrument de actie valt, wie de verantwoordelijke dienst is, wie meewerkt en wanneer de actie loopt.

In de volgende paragraaf geven we een korte samenvatting van de gedefinieerde beleidsdoelstellingen en instrumenten in de visie op landbouw in en om Gent. Voor meer uitleg over de doelstellingen en instrumenten verwijzen we de lezer door naar de visie op landbouw in en om Gent.

2. Visie op landbouw in en rond Gent kort samengevat

De visie op landbouw in en rond Gent formuleert een toekomstbeeld van “stadsgerichte en duurzame landbouw” dat we nastreven voor de Gentse landbouw. De transitie naar duurzame en stadsgerichte landbouw wordt geconcretiseerd in zes beleidsdoelstellingen. Om deze te realiseren stellen we een aantal instrumenten voorop die we als lokale overheid in handen hebben om de vooropgestelde transitie te stimuleren. Uiteraard is Stad Gent maar één actor in het landbouwbeleid. De voorgestelde instrumenten moeten gezien worden als complementair aan het Europese, Vlaamse en Provinciale beleid, waarbij het ook de bedoeling is om samen te werken met andere partners die mee de Gentse doelstellingen voor landbouw kunnen realiseren.

We kiezen voor een stimulerend beleid waarbij we in de eerste plaats de landbouwers die vandaag actief zijn in Gent ondersteunen om hun bedrijfsvoering stap voor stap om te vormen naar een duurzaam en stadsgericht landbouwmodel. Tegelijkertijd willen we starters kansen bieden om te experimenteren met innovatieve landbouwmodellen.

¹ De visie op landbouw en het operationeel plan 2023-2025 gelden voor de Gentse landbouw- én tuinbouwsector. Voor de leesbaarheid van het document vatten we beiden samen onder de noemer landbouw.

2.1. Zes beleidsdoelstellingen

De visie op landbouw in en rond Gent vatten we samen in zes concrete beleidsdoelstellingen:

Beleidsdoelstelling 1. De Stad Gent wil de veerkracht, economische rendabiliteit en het welbevinden van Gentse landbouwbedrijven versterken en verbeteren.

Beleidsdoelstelling 2. De Stad Gent wil maximaal kwaliteitsvolle landbouwruimte vrijwaren voor professionele, duurzame en stadsgerichte landbouwactiviteiten.

Beleidsdoelstelling 3. De Stad Gent stimuleert een korte en duurzame voedselketen, met een eerlijke prijs voor een eerlijk product.

Beleidsdoelstelling 4. De Stad Gent moedigt natuurinclusieve landbouw aan en maakt, waar mogelijk, werk van natuur- en landschapsbeheer met landbouwers.

Beleidsdoelstelling 5. De Stad Gent stimuleert dat landbouw weerbaarder is voor klimaatverandering en zelf een positieve bijdrage aan het klimaat levert.

Beleidsdoelstelling 6. De Stad Gent faciliteert dat Gentse landbouwbedrijven via hun voedselproductie ook een maatschappelijke meerwaarde leveren.

2.2. Instrumenten om de visie te realiseren

Om de visie op landbouw in Gent te realiseren zal Stad Gent verschillende instrumenten inzetten en acties ondernemen.

De **instrumenten** die we vanuit Stad Gent willen inzetten zijn:

1. Stedelijk en OCMW-grondenbeleid
2. Doorvertaling landbouwvisie in de plannen en projecten van betrokken stadsdiensten, evenwaardig aan andere beleidskaders
3. Vergunningsverlening en de wetgeving ruimtelijke ordening
4. Financiële instrumenten (o.a. subsidies voor landbouwers, projectwerking)
5. Opzetten van pilootprojecten (o.a. pilootprojecten op OCMW-landbouwpatrimonium)
6. Communiceren en sensibiliseren van burgers en andere actoren
7. Communiceren, inspireren en begeleiden van landbouwers
8. Samenwerking tussen landbouwers onderling en met andere actoren stimuleren
9. Onderzoek en monitoring
10. Samenwerking met externe organisaties
11. Aankaarten van knelpunten in beleid bij hogere overheden

3. Korte termijn acties in kader van visie op landbouw

Om de vooropgestelde visie op landbouw te realiseren plannen we op korte termijn verschillende acties. Een aantal van deze acties lopen reeds, een aantal worden nieuw opgestart. Acties die geen duidelijke eindtermijn hebben blijven ook lopen na 2025. De acties worden geïnitieerd vanuit verschillende betrokken diensten. Soms in samenwerking met externe partners of andere overheidsinstanties.

De **acties** die voorzien worden in de periode 2023-2025 zijn:

1. Volwaardige afweging landbouw ten opzichte van andere ruimtevragen
2. Strategisch kader voor Gentse OCMW landbouwgronden - Moratorium op verkoop van OCMW landbouwgronden
3. Open oproep landbouwpilootprojecten op pachtvrije OCMW gronden
4. Doorwerking landbouwvisie in vergunningsverlening en handhaving zonevreemde inrichtingen
5. Opname principe korte keten in overheidsopdrachten voor voeding
6. Uitvoering flankerend landbouwbeleid RUP Groen
7. Uittesten van maatregelen ter bestrijding van droogte in het Parkbos
8. Subsidies voor landbouwers van Stad Gent
9. Ondersteuning Gentse boerenmarkten
10. Overheidsopdracht maaien en begrazen diverse percelen in stadseigendom
11. Communiceren en inspireren van landbouwers via verschillende fora
12. Communiceren en sensibiliseren van burgers en andere actoren
13. Monitoring - vijfjaarlijkse studie Ruimte voor landbouw
14. Toelichting landbouwvisie en aankarten specifieke knelpunten bij Vlaamse overheid en Provincie Oost-Vlaanderen

1. Volwaardige afweging landbouw ten opzichte van andere ruimtevragen

Een doorvertaling van de visie op landbouw impliceert dat Stad Gent het belang van een duurzame stadsgerichte landbouw op een volwaardige manier meeneemt in de afweging ten opzichte van andere ruimtevragers en andere belangen. Concreet gebeurt deze afweging van ruimtevragen in zeer uiteenlopende plannen en projecten, zoals een planologische herbestemming, het opmaken van een wijkmobiliteitsplan, het ontwikkelen van een bedrijventerrein of bij bosuitbreidingsprojecten met impact op landbouw. Voor plannen of projecten waar Stad Gent bevoegd is wordt de afweging voorbereid door de verschillende diensten en beslist door het college en/of de gemeenteraad. Voor cases waar een hogere overheid bevoegd is, gebeurt deze afweging bij het opstellen van een gecoördineerd advies vanuit Stad Gent aan de hogere overheid. Voor cases op initiatief van particulieren kunnen we enkel impact hebben via de opmaak van inrichtings- of masterplannen en de begeleiding en beoordeling van vergunningsaanvragen, binnen het wetgevend kader.

Om de gewenste doorvertaling van de landbouwvisie in de afweging van ruimtevragen met impact op landbouw te verzekeren is een stadsintern kader uitgewerkt. Dit kader zal gehanteerd worden naast andere kaders. De essentie van het kader is een cascade van drie basisprincipes. Deze principes zijn geoperationaliseerd door verschillende mogelijke situaties te concretiseren in een stadsintern kader (Box 1). Door dit kader in de praktijk toe te passen kan het gaandeweg nog verder geconcretiseerd worden.

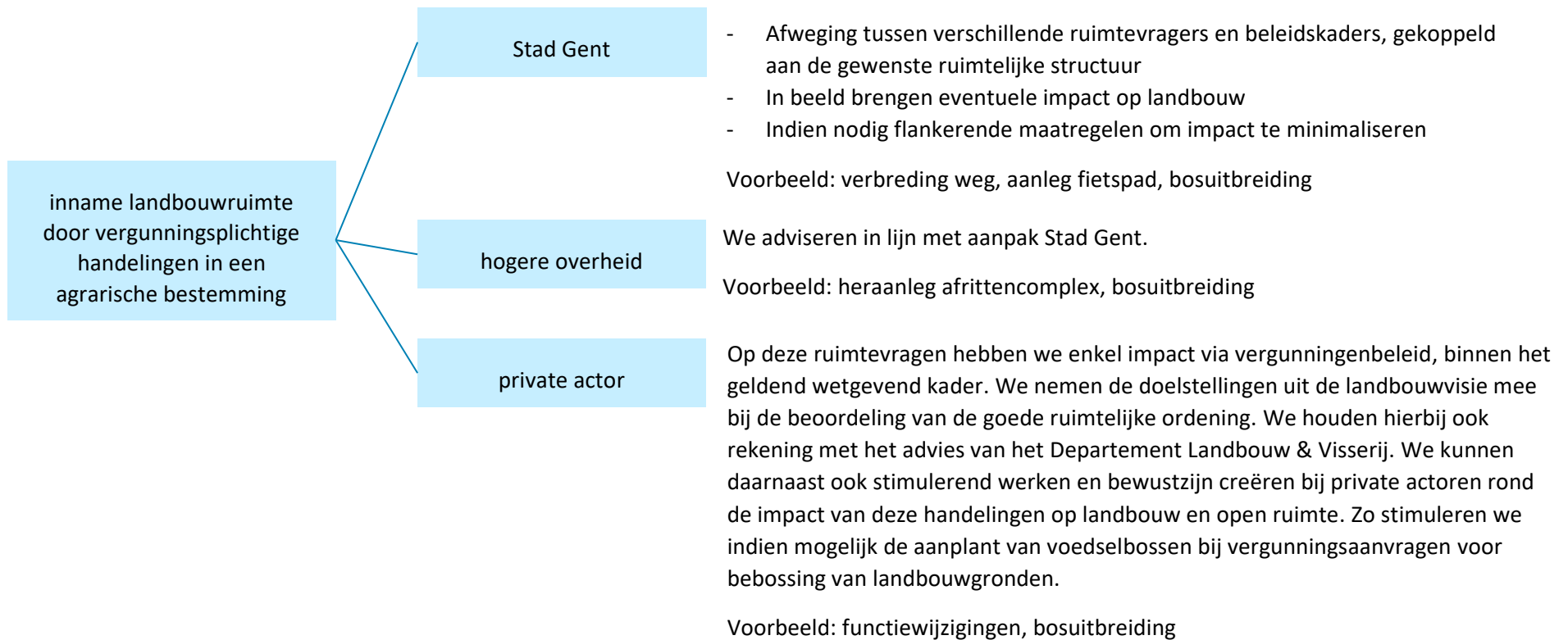
De drie basisprincipes:

- **Volwaardige afweging** Het belang van duurzame en stadsgerichte landbouw wordt op een volwaardige manier meegenomen in de afweging ten opzichte van andere ruimtevragers. We vertrekken hierbij vanuit een ruimtelijke logica.
- **Onderzoek naar impact** Indien herbestemming of inname van planologisch bestemde landbouwgrond onvermijdelijk is, wordt er onderzocht wat de impact is op landbouw en de betrokken landbouwbedrijven.
- **Flankerend beleid** Wanneer professionele actieve landbouwers getroffen worden door de herbestemming of inname van planologisch bestemde landbouwgrond, wordt een flankerend landbouwbeleid voorzien om de impact op de betrokken bedrijven te minimaliseren. Het budget hiervoor dient voorzien te worden door de initiatiefnemer.

De doorvertaling van deze principes verschilt naargelang het type ruimtevraag. We maken daarbij onderscheid naargelang het om een feitelijke inname/impact of planologische herbestemming gaat, een agrarische of niet-agrarische bestemming en om een vergunningsplichtige of niet-vergunningsplichtige handeling. Tenslotte is het ook belangrijk te kijken van wie het initiatief uitgaat: Stad Gent zelf, een hogere overheid of een private eigenaar (zie Box 1).

Type instrument	Doorvertaling landbouwvisie in de plannen en projecten van betrokken stadsdiensten, evenwaardig aan andere beleidskaders
Actie draagt bij aan doelstelling	2. De Stad Gent wil maximaal kwaliteitsvolle landbouwruimte vrijwaren voor professionele, duurzame en stadsgerichte landbouwactiviteiten
Verantwoordelijke stadsdienst	Dienst Economie + Alle stadsdiensten wanneer ze betrokken zijn bij de afweging van een ruimtevraag of project
Actie in samenwerking met	Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke planning en alle andere stadsdiensten wanneer ze betrokken zijn bij de afweging van een ruimtevraag of project
Timing	Doorlopende actie

2. Strategisch kader voor Gentse OCMW landbouwgronden - Moratorium op verkoop van OCMW landbouwgronden

Een troef die we als Stad Gent (Groep Gent) in handen hebben zijn de landbouwgronden in eigendom van het Gentse OCMW. Toegang tot grond is een belangrijke hefboom voor het realiseren van de Gentse landbouwvisie, zowel voor de doelstelling om ruimte voor landbouw te vrijwaren als voor het stimuleren van een transitie richting meer duurzame en stadsgerichte landbouw. In de periode 2023 – 2025 worden twee acties voorzien:

- a) **Moratorium op verkoop OCMW landbouwgronden:** Er is een moratorium op de verkoop van landbouwgronden tot het einde van de legislatuur 2020-2024 (zie Nota beheer en verkoop patrimonium OCMW Gent in beheer van sogent voor de periode 2020-2025 en raadsbeslissing 29/11/2022):

De raad voor maatschappelijk welzijn keurt goed het tijdelijk moratorium op verkoop van landbouwgronden zoals bepaald in de nota beheer en verkoop patrimonium OCMW Gent in beheer van sogent voor de periode 2020-2025, goedgekeurd door de raad voor maatschappelijk welzijn op 26 april 2021, te verlengen tot 31 december 2024 met uitzondering van:

- verkopen aan andere (lokale) overheden, overheidsinstanties of andere (semi-) openbare instanties met een maatschappelijk doel voor zover pachtvrij of mits akkoord van de pachthouder;
- verkopen in kader van nutswerken;
- verkopen van restpercelen landbouwgrond bij verkoopdossiers van niet-landbouwgrond in functie van logisch geheel.

Elk verkoopdossier dat afwijkt van het principiële moratorium op de verkoop van landbouwgronden zal grondig gemotiveerd worden.

- b) **Vorbereiden beleidsopties OCMW landbouwgronden:** Stad Gent zal onderzoeken hoe de grondpositie van Stad Gent en OCMW Gent kan ingezet worden om de transitie naar een duurzame stadsgerichte landbouw aan te jagen, rekening houdend met de OCMW-patrimoniumstrategie. Mogelijke toekomstige beleidsopties worden uitgedacht en voorbereid zodat bij de opmaak van een volgend bestuursakkoord en meerjarenplan geïnformeerde keuzes kunnen gemaakt worden. Er is hier al heel wat werk rond gebeurd, onder andere een studie die in beeld brengt welke oppervlakte OCMW gronden een agrarische bestemming heeft en/of in landbouwgebruik is, waar de percelen liggen (in Gent/ afstand tot Gent voor percelen buiten Gent), of ze deel uitmaken van een cluster en welke gebruiksovereenkomst er momenteel afgesloten is. De informatie en kennis over de OCMW landbouwgronden die verzameld is en zal worden, zal gestructureerd beschikbaar gesteld worden. We zullen hierin ook de voordelen en moeilijkheden van de verschillende onderzochte beleidsopties meegeven.

Type instrument	Stedelijk en OCMW - grondenbeleid
Actie draagt bij aan doelstelling	<p>2 & 1 tem 6 wanneer de gronden ingezet kunnen worden in lijn met de landbouwvisie</p> <p>2. De Stad Gent wil maximaal kwaliteitsvolle landbouwruimte vrijwaren voor professionele, duurzame en stadsgerichte landbouwactiviteiten</p> <p>1. De Stad Gent wil de veerkracht en het welbevinden van Gentse landbouwbedrijven versterken en verbeteren</p> <p>3. De Stad Gent stimuleert een korte en duurzame voedselketen, met een eerlijke prijs voor een eerlijk product</p> <p>4. De Stad Gent moedigt natuurinclusieve landbouw aan en maakt, waar mogelijk, werk van natuur-en landschapsbeheer met landbouwers</p> <p>5. De Stad Gent stimuleert dat landbouw weerbaarder is voor klimaatverandering en zelf een positieve bijdrage aan het klimaat levert</p> <p>6. De Stad Gent faciliteert dat Gentse landbouwbedrijven via hun voedselproductie ook een maatschappelijke meerwaarde leveren</p>
Verantwoordelijke stadsdienst	Dienst Economie en sogent
Actie in samenwerking met	OCMW, Dienst Vastgoed, Dienst Milieu en Klimaat, Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke planning, Groendienst
Timing	Lopend tot en met 2024

3. Open oproep landbouwpilootprojecten op pachtvrije OCMW gronden

De grondpositie van de Groep Gent wordt in eerste instantie ingezet als ruilgrond voor de realisatie van het flankerend landbouwbeleid voor RUP Groen (zie actie 6). Daarnaast zullen we via een open oproep ook pachtvrije landbouwgronden in eigendom van Groep Gent beschikbaar stellen als testgronden voor vernieuwende landbouwbedrijfsmodellen, rekening houdend met de OCMW-patrimoniumstrategie. Dit biedt kansen voor nieuwe initiatieven en voor het initiëren van een transitie op bestaande landbouwbedrijven in lijn met de visie op landbouw.

Met deze landbouwpilootprojecten willen we mogelijkheden voor duurzame en stadsgerichte landbouw creëren en uittesten in functie van de visie op landbouw en daaruit leren. De testen dragen zelf bij aan de realisatie van de visie op landbouw.

Geleerde lessen kunnen we nog verder in ons regulier beleid toepassen. Bovendien is het de bedoeling dat de testen een voorbeeldfunctie hebben, zodat ook landbouwers de geleerde lessen in hun reguliere bedrijfsvoering opnemen en zo de gewenste transitie waar maken.

Type instrument	Opzetten van pilootprojecten
Actie draagt bij aan doelstelling	<p>2 & 1 tem 6 omdat de gronden ingezet worden in lijn met de landbouwvisie</p> <p>2. De Stad Gent wil maximaal kwaliteitsvolle landbouwruimte vrijwaren voor professionele duurzame en stadsgerichte landbouwactiviteiten</p> <p>1. De Stad Gent wil de veerkracht en het welbevinden van Gentse landbouwbedrijven versterken en verbeteren</p> <p>3. De Stad Gent stimuleert een korte en duurzame voedselketen, met een eerlijke prijs voor een eerlijk product</p> <p>4. De Stad Gent moedigt natuurinclusieve landbouw aan en maakt, waar mogelijk, werk van natuur- en landschapsbeheer met landbouwers</p> <p>5. De Stad Gent stimuleert dat landbouw weerbaarder is voor klimaatverandering en zelf een positieve bijdrage aan het klimaat levert</p> <p>6. De Stad Gent faciliteert dat Gentse landbouwbedrijven via hun voedselproductie ook een maatschappelijke meerwaarde leveren</p>
Verantwoordelijke stadsdienst	Dienst Economie
Actie in samenwerking met	OCMW, sogent, Dienst Vastgoed, Dienst Milieu en Klimaat, Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke planning, Groendienst
Timing	2023 – 2024

4. Doorwerking landbouwvisie in vergunningsverlening en handhaving zonevreemde inrichtingen

Momenteel wordt er heel wat potentiële landbouwruimte in het agrarisch gebied ingenomen door niet-agrarische functies zoals wonen, tuinen, paardenweides en niet-agrarische economische activiteiten. De bestaande verordenende instrumenten

(stedenbouwkundige verordening of RUP) bieden weinig kapstokken om deze evoluties in het agrarisch gebied tegen te gaan omwille van de soepele Vlaamse regelgeving. Stad Gent heeft dus weinig invloed op de mate waarin het agrarisch gebied ook echt voor landbouwactiviteiten gebruikt wordt. Stad Gent engageert zich om de landbouwvisie mee te nemen bij de afweging van de goede ruimtelijke ordening en volgt voor functiewijzigingen in agrarisch gebied in principe het advies van Departement Landbouw & Visserij. Stad Gent engageert zich om conform het Vlaams juridisch kader nieuwe functiewijzigingen te voorkomen en deze steeds af te wegen ten opzichte van de gewenste ontwikkelingen in stedelijke context. Stad Gent blijft ook actief communiceren rond de vergunningsplicht voor een zonevreemde functiewijziging van een landbouwbedrijf naar een woning. Dit lijkt vanzelfsprekend, maar betekent in de praktijk dat Stad Gent een voorlopersrol opneemt ten opzichte van veel andere steden en gemeenten. Net als een brede middenveldscoalitie die in 2021 opriep om het zonevreemd gebruik van agrarisch gebied te stoppen², beschouwen we de aanpak van zonevreemde functiewijzigingen als een belangrijke sleutel om de beschikbare ruimte voor landbouw te helpen vrijwaren. De implementatie van deze vooropgestelde maatregelen is reeds lopend en blijft ook de komende jaren een belangrijke actie.

Type instrument	Vergunningsverlening en wetgeving ruimtelijke ordening
Actie draagt bij aan doelstelling	2. De Stad Gent wil maximaal kwaliteitsvolle landbouwruimte vrijwaren voor professionele, duurzame en stadsgerichte landbouwactiviteiten
Verantwoordelijke stadsdienst	Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke planning
Actie in samenwerking met	Dienst Economie
Timing	Doorlopende actie

5. Opname principe korte keten in overheidsopdrachten voor voeding

De Stad Gent hecht veel belang aan lokale en duurzame voeding en wil daarom ook zelf het goede voorbeeld geven. We willen dat het aandeel korte keten producten dat aangekocht wordt door de Stad Gent (inclusief stedelijke organisaties zoals scholen) en het OCMW Gent stijgt voor alle voedingscategorieën, zoals zuivel, groenten, fruit en droge voedingswaren. Bij iedere vernieuwing van een overheidsopdracht trachten we daarom een hoger niveau van duurzaamheid te bereiken. Daarbij is het principe van Korte Keten een belangrijk aandachtscriterium. Gezien het volume aan voeding dat door de stedelijke organisaties verbruikt wordt, kan het stedelijk aankoopbeleid niet alleen een

² Brede coalitie roept op om zonevreemd gebruik van agrarisch gebied te stoppen <https://www.vrp.be/post/oproep-tot-actie>

voorbeeldfunctie vervullen maar ook een wezenlijk verschil maken voor lokale producenten en hun verkoop via de korte keten. De gewenste doorvertaling van de landbouwvisie in de aanpak van overheidsopdrachten voor voeding wordt omschreven in een stadsintern kader (zie Box 2).

Type instrument	Doorvertaling landbouwvisie in de plannen en projecten van betrokken stadsdiensten, evenwaardig aan andere beleidskaders
Actie draagt bij aan doelstelling	3. De Stad Gent stimuleert een korte en duurzame voedselketen, met een eerlijke prijs voor een eerlijk product
Verantwoordelijke stadsdienst	Facilitair Management en Dienst Milieu en Klimaat
Actie in samenwerking met	Dienst Economie
Timing	Doorlopende actie

Box 2 - Stadsintern kader voor principe korte keten in overheidsopdrachten voor voeding

Doel De Stad Gent wil dat het aandeel korte keten producten dat aangekocht wordt door de Stad Gent (inclusief stedelijke organisaties zoals scholen) en het OCMW Gent stijgt voor alle voedingscategorieën, zoals zuivel, groenten, fruit en droge voedingswaren.

Principes

- De Stad Gent neemt het principe van korte keten mee in overheidsopdrachten voor voeding. Bij iedere vernieuwing van een overheidsopdracht trachten we een hoger niveau van duurzaamheid te bereiken.
- De Stad Gent engageert zich daarom ook om, in zoverre het in haar mogelijkheden ligt, de bestaande drempels in het aankoopbeleid die verhinderen om aan te kunnen kopen uit de korte keten weg te werken.
- De Stad Gent onderzoekt hoe ze B2B-platformen zoals Vanier kan ondersteunen om een kwalitatief aanbod te voorzien. B2B-platformen zijn immers een essentiële schakel voor het integreren van korte keten in overheidsopdrachten.
- De Stad Gent onderzoekt of er mogelijkheden zijn om mogelijke projecten op OCMW-gronden te koppelen aan overheidsopdrachten (zie "Actie 2. Strategisch kader voor Gentse OCMW landbouwgronden").

6. Uitvoering flankerend landbouwbeleid RUP Groen

Met het thematisch RUP Groen heeft Stad Gent ervoor gekozen om bestaande groengebieden in Gent planologisch te beschermen en nieuwe ontwikkelingen als bosuitbreiding, natuurontwikkeling of parken mogelijk te maken. Een groot deel van de nieuw te ontwikkelen natuur- en bosgebieden is momenteel nog in (al dan niet professioneel) landbouwgebruik. De realisatie van dit project zal er dus toe leiden dat de oppervlakte landbouwgebruik in Gent achteruit zal gaan. Stad Gent heeft daarom een flankerend landbouwbeleid uitgewerkt, zodat de impact van RUP Groen op de landbouwbedrijfsvoering verminderd wordt. De principes van het flankerend landbouwbeleid voor RUP Groen zijn omschreven in de nota Flankerend landbouwbeleid – maatregelen om de impact op landbouw te verzachten, die deel uitmaakt van RUP 169 Groen. De flankerende maatregelen die Stad Gent inzet in het kader van het flankerend landbouwbeleid voor RUP Groen zijn:

- gefaseerde aankoop,
- gefaseerde uitvoering,
- het aanbieden van vervanggrond voor getroffen landbouwers in hoofdberoep ter vervanging van de verloren percelen. Voor deze vervanggronden wordt geput uit de pachtvrije gronden van Groep Gent,
- natuurbeheer door getroffen landbouwer.

Naast deze uitgewerkte flankerende maatregelen is de Stad ook bereid mee te denken en te begeleiden bij het nemen van bijkomende maatregelen die een duurzame verderzetting van de bedrijven verzekeren, specifiek voor de bedrijven waar het RUP Groen een extra grote impact heeft op de bedrijfsvoering.

Een pilootproject dat ook voortvloeit uit de uitvoering van het flankerend beleid RUP Groen is de overeenkomst die wordt afgesloten voor natuurinclusief landbouwgebruik in de Assels (deelgebied Assels in RUP Groen). Hier worden op vrijwillige basis natuurgerichte maatregelen uitgetest op gronden in private eigendom die nog in gebruik zijn voor professionele landbouw.

De implementatie van deze vooropgestelde maatregelen is reeds lopend en blijft ook de komende jaren een belangrijke actie.

Type instrument	Doorvertaling landbouwvisie in de plannen en projecten van betrokken stadsdiensten, evenwaardig aan andere beleidskaders
------------------------	--

Actie draagt bij aan doelstelling	1, 2 & 4
	<ol style="list-style-type: none">1. De Stad Gent wil de veerkracht en het welbevinden van Gentse landbouwbedrijven versterken en verbeteren2. De Stad Gent wil maximaal kwaliteitsvolle landbouwruimte vrijwaren voor professionele, duurzame en stadsgerichte landbouwactiviteiten

	4. De Stad Gent moedigt natuurinclusieve landbouw aan en maakt, waar mogelijk, werk van natuur- en landschapsbeheer met landbouwers
Verantwoordelijke stadsdienst	Groendienst en Dienst Economie
Actie in samenwerking met	Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke planning, Dienst Vastgoed, sogent, OCMW
Timing	Opgestart bij goedkeuring RUP Groen in 2021, doorlopende actie

7. Uittesten van maatregelen ter bestrijding van droogte in het Parkbos

Droogte vormt sinds een aantal jaren een belangrijke uitdaging. De gevolgen van de opeenvolgende droge zomers zijn nu al goed voelbaar, ook voor de landbouw en natuur in het Parkbos. Daarom wordt in het Parkbos een pilootproject opgestart dat als doel heeft om concrete maatregelen die de droogte in het natuur- en landbouwgebied van het Parkbos kunnen tegengaan, op het terrein uit te voeren. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met verschillende partners, zoals de landbouwers die gronden gebruiken binnen het Parkbos en het Agentschap Natuur en Bos. Concrete ingrepen zijn in eerste instantie het plaatsen van (regelbare) stuwtjes in perceelsgrachten. Daarnaast zal ook onderzocht en uitgetest worden welke bijkomende maatregelen toepasbaar zijn, zeker voor gebieden waar weinig of geen perceelsgrachten aanwezig zijn waarin stuwtjes geplaatst kunnen worden. Hierbij zal bijvoorbeeld ook aandacht zijn voor maatregelen die focussen op het herstel van de bodembioïecologie en sponswerking van de bodem, wat goed is voor de weerbaarheid van de bodem tegen droogte en wateroverlast en tegelijk goed voor de productiviteit. Koolstofopslag draagt bovendien ook bij aan klimaatmitigatie.

De maatregelen zullen uitgetest worden en de impact gemonitord gedurende de projectperiode die loopt van oktober 2022 tot eind 2025. De geleerde lessen zullen gebruikt worden om ook elders in (en rond) Gent maatregelen te nemen/te stimuleren die de impact van droogte verminderen.

Type instrument	opzetten van pilootprojecten / communiceren, inspireren en begeleiden van landbouwers / samenwerking stimuleren / financieel / samenwerking met externe organisaties
Actie draagt bij aan doelstelling	5. De Stad Gent stimuleert dat landbouw weerbaarder is voor klimaatverandering en zelf een positieve bijdrage aan het klimaat levert
Verantwoordelijke stadsdienst	Dienst Milieu en Klimaat

Actie in samenwerking met	Projectcoördinator Parkbos coördineert deze actie, in samenwerking met Dienst Milieu en Klimaat, Dienst Economie, Groendienst, Provincie Oost-Vlaanderen, ANB, Boeren Natuur en landbouwers in het Parkbos
Timing	Eind 2022 - 2025

8. Subsidies voor landbouwers van Stad Gent

Stad Gent heeft een aantal subsidiereglementen die bijdragen aan de realisatie van uiteenlopende doelstellingen van de Gentse visie op landbouw. Het gaat om de volgende reglementen:

➤ **Projectoproep Voedselraad**

De Gentse voedselraad Gent en Garde lanceert elk jaar een projectoproep voor projecten die inzetten op een toekomstgericht en duurzaam voedselsysteem met minder verspilling, meer gebruik van lokale producten en betere toegang tot eerlijke en duurzame voeding. Ook landbouwers kunnen een voorstel indienen binnen deze oproep.

* Actie draagt bij aan doelstelling 3 *

* Actie getrokken door Dienst Milieu en Klimaat in samenwerking met Dienst Economie*

➤ **Subsidie korte keten en biologische landbouw**

Stad Gent stelt subsidies beschikbaar aan Gentse landbouwers voor omschakeling naar of uitbreiding van korte keten en/of biologische landbouw. Er is steun voor adviesverlening over de mogelijkheden van korte keten en/of biologische landbouw op het landbouwbedrijf. Daarnaast is er ook steun voor investeringen die nodig zijn om korte keten en/of biologische landbouw uit te bouwen.

* Actie draagt bij aan doelstelling 3, 4 & 5 *

* Actie getrokken door Dienst Economie in samenwerking met Dienst Milieu en Klimaat*

➤ **Subsidie bloemenranden**

Bloemenranden zorgen voor een aantrekkelijk landschap en een hogere biodiversiteit in het agrarisch gebied. Ze zijn dus goed voor bewoners, fietsers, wandelaars én voor insecten en akkervogels. Om de aanwezigheid van bloemenranden op landbouwpercelen te stimuleren, kunnen land- en tuinbouwer subsidies aanvragen voor de aanleg en het onderhoud van bloemenranden. Er is steun voor de aanleg van éénjarige of meerjarige bloemenranden op percelen akkerland op het Gentse grondgebied.

* Actie draagt bij aan doelstelling 4 *

* Actie getrokken door Dienst Economie in samenwerking met Groendienst *

➤ **Starterscontract**

Gentse starters of herstarters, die minder dan 2 jaar voltijds actief zijn, kunnen gebruik maken van het starterscontract. Ook startende landbouwers kunnen van deze subsidie gebruik maken voor investeringen in de onderneming, kosten voor professioneel advies en begeleiding of inschrijvingsgelden van cursussen en opleidingen.

* Actie draagt bij aan doelstelling 1 en 3 tem 6 wanneer het budget ingezet wordt in functie van transitie naar duurzame en stadsgerichte landbouw*

* Actie getrokken door Dienst Economie *

➤ **Energiecoach**

Energiecoaching adviseert en begeleidt zowel bedrijven als organisaties om stappen te zetten naar klimaatneutraliteit en sterker in te zetten op hernieuwbare energie. Het bestaande aanbod van Energiecoaching vanuit Stad Gent is uitgebreid naar de landbouwsector.

* Actie draagt bij aan doelstelling 5 *

* Actie getrokken door Dienst Milieu en Klimaat in samenwerking met Dienst Economie*

Deze bestaande reglementen worden verder geïmplementeerd. Er wordt ook onderzocht of ze kunnen aangepast worden om nog meer in lijn te komen met de visie op landbouw in en rond Gent.

Type instrument	financieel
Actie draagt bij aan doelstelling	1, 3, 4, 5 & 6 1. De Stad Gent wil de veerkracht en het welbevinden van Gentse landbouwbedrijven versterken en verbeteren 3. De Stad Gent stimuleert een korte en duurzame voedselketen, met een eerlijke prijs voor een eerlijk product 4. De Stad Gent moedigt natuurinclusieve landbouw aan en maakt, waar mogelijk, werk van natuur- en landschapsbeheer met landbouwers 5. De Stad Gent stimuleert dat landbouw weerbaarder is voor klimaatverandering en zelf een positieve bijdrage aan het klimaat levert 6. De Stad Gent faciliteert dat Gentse landbouwbedrijven via hun voedselproductie ook een maatschappelijke meerwaarde leveren
Verantwoordelijke dienst	Dienst Economie

Actie in samenwerking met	Dienst Milieu en Klimaat, Groendienst
Timing	Doorlopende actie

9. Ondersteuning Gentse boerenmarkten

De Gentse boerenmarkten zijn al jaren een plek waar lokale producten hun weg vinden naar de Gentenaars. Ze vormen een sleutel in de opschaling van een duurzame korte keten. Het rechtstreekse contact tussen consument en producent zorgt voor vertrouwen tussen producent en consument en toont consumenten wie hun voedsel produceert. De producent bepaalt bovendien zelf de prijs en productiemethoden, waardoor die een eerlijke prijs krijgt voor de producten.

De nieuwe concessieovereenkomst die in 2022 werd afgesloten tussen de Stad Gent en de vzw Van Boer tot Bord zorgt voor duidelijke regels en uniformiteit op de Gentse boerenmarkten. Zo garanderen we de bezoekers een aanbod van korte keten producten en blijft het economisch haalbaar voor de landbouwers.

De Stad ondersteunt de werking van de vzw Van Boer tot Bord met een jaarlijks budget. Via regelmatig overleg bekijken we ook welke concrete ondersteuning de Stad bijkomend kan bieden voor bijvoorbeeld marketing en toeleiden van lokale producenten naar de boerenmarkten.

Type instrument	Financieel / samenwerking met externe organisaties
Actie draagt bij aan doelstelling	3. De Stad Gent stimuleert een korte en duurzame voedselketen, met een eerlijke prijs voor een eerlijk product
Verantwoordelijke stadsdienst	Dienst Feesten en Ambulante Handel
Actie in samenwerking met	Dienst Economie, Dienst Milieu en Klimaat
Timing	Doorlopende actie sinds goedkeuring nieuwe concessieovereenkomst in 2022

10. Overheidsopdracht maaien en begrazen diverse percelen in stadseigendom

Stad Gent lanceert in 2023 een nieuwe overheidsopdracht voor het beheer van diverse graslanden op het openbaar domein van Stad Gent voor een periode van vier jaar. Binnen deze opdracht worden drie vormen van beheer onderscheiden nl. hooilandbeheer, hooiweidebeheer en begrazingsbeheer. Op die manier zal in totaal 81 ha natuur, verspreid

over 7 loten, beheerd worden door landbouwers. In het verleden werd voor verschillende gebieden reeds samengewerkt met landbouwers, nu wordt deze opdracht uitgebreid.

We willen de positieve impact van landbouw vergroten door de mogelijkheden om samen te werken met landbouwers in natuurbeheer verder te zetten en te versterken. Bij de toewijzing van de loten wordt rekening gehouden met de visie van de kandidaten op duurzame en stadsgerichte landbouw, de mate waarin dit reeds wordt toegepast op het bedrijf en de hefboomfunctie die het graslandbeheer kan hebben voor de transitie van het bedrijf.

Type instrument	Stedelijk en OCMW - grondenbeleid
Actie draagt bij aan doelstelling	4. De Stad Gent moedigt natuurinclusieve landbouw aan en maakt, waar mogelijk, werk van natuur- en landschapsbeheer met landbouwers
Verantwoordelijke dienst	Groendienst
Actie in samenwerking met	Dienst Economie
Timing	2023 – 2026

11. Communiceren en inspireren van landbouwers via verschillende fora

Een belangrijke troef die we als lokale overheid in handen hebben is nabijheid en terreinkennis. Meer dan andere overheden staan we dicht bij de landbouwers op Gents grondgebied. Hierdoor kunnen we functioneren als eerste aanspreekpunt en kunnen we de situatie van specifieke bedrijven ook van nabij opvolgen. Vanuit die positie kunnen we mee nadenken, oplossingen zoeken, inspireren, ondersteunen, verbindingspersoon zijn voor andere stadsdiensten en doorverwijzen naar bestaande begeleiding en financiële ondersteuning. Communiceren, informeren en inspireren van landbouwers is dan ook een belangrijk instrument waar we vanuit Stad Gent op willen inzetten. Ook het verzekeren van participatie van landbouwers in plannen en processen met een impact op landbouw is onderdeel van deze actie.

In eerste instantie doen we dit via:

- a) **Landbouwsectoroverleg:** Tijdens deze informele overlegmomenten wordt informatie van Stad Gent gedeeld die landbouwers aanbelangt, kunnen landbouwers vragen stellen en voorstellen doen. Wanneer er binnen de werking van Stad Gent specifieke plannen of processen zijn met een grote impact op landbouwers, worden samen met de betrokken dienst en de Dienst Participatie ad hoc overlegmomenten georganiseerd met de betrokken landbouwers. We willen het landbouwsectoroverleg ook meer gebruiken om landbouwers te informeren en inspireren rond specifieke thema's, bijvoorbeeld door sprekers uit te nodigen, landbouwers met een inspirerend verhaal aan het woord te laten of

gewoon uitwisseling tussen landbouwers te stimuleren. We streven er naar om het overleg op inspirerende locaties te laten doorgaan of te combineren met een bedrijfsbezoek. Zo willen we het landbouwsectoroverleg laten evolueren naar een echt “lerend netwerk” voor en door de Gentse landbouwers.

- b) Nieuwsbrief voor landbouwers:** Om gerichte informatie over overlegmomenten, subsidies, studiedagen, vaststellen schade zoals droogteschade, ... te delen met de landbouwers wordt een digitale nieuwsbrief aan landbouwers verstuurd.
- c) Loketfunctie OOG:** Op meer individueel niveau willen we ook een aanspreekpunt zijn voor landbouwers. Het Ondersteuningspunt Ondernemers Gent (het OOG) is er daarom ook voor landbouwers. Ze kunnen er terecht met vragen over subsidies, vergunningen, aangifte van schade door extreme weersomstandigheden, ... Het OOG beantwoordt samen met de landbouwmedewerker de vragen of verwijst door naar de juiste contactpersoon.
- d) Webpagina met overzicht aanbod voor landbouwers:** We bundelen alle stadsgelinkte informatie voor landbouwers op één webpagina op de website van Stad Gent. Zo zorgen we ervoor dat landbouwers vlot hun weg vinden in het aanbod van de Stad.
- e) Experimenteren met multidisciplinaire begeleiding van landbouwbedrijven:** Multidisciplinaire bedrijfsbegeleiding om landbouwbedrijven te ondersteunen doorheen hun transitietraject, van bij de keuze voor een bepaalde transitie tot en met de uitvoering van het gekozen traject, lijkt een knelpunt in het huidige aanbod voor landbouwbedrijfsbegeleiding in Vlaanderen, dat vooral inzet op korte ondersteuningsmomenten rond een specifiek thema (vb. energie- en watergebruik, omschakeling naar biologische landbouw, inzetten op korte keten). We willen hierover in overleg gaan met Vlaanderen (zie verder) en op stadsniveau alvast experimenten opstarten waarin deze multidisciplinaire begeleiding aangeboden wordt aan landbouwbedrijven die een transitie richting duurzame en stadsgerichte landbouw willen realiseren op hun bedrijf.

Naast deze specifieke acties zijn er uiteraard nog organen zoals de **Gecoro** en de **Gentse Voedselraad** waar ook landbouwers en landbouworganisaties vertegenwoordigd zijn en die gebruikt worden om landbouwers te laten participeren en informeren.

Type instrument

Communiceren, inspireren en begeleiden van landbouwers / samenwerking stimuleren

Actie draagt bij aan doelstelling 1 tem 6

1. De Stad Gent wil de veerkracht en het welbevinden van Gentse landbouwbedrijven versterken en verbeteren
 2. De Stad Gent wil maximaal kwaliteitsvolle landbouwruimte vrijwaren voor professionele, duurzame en stadsgerichte landbouwactiviteiten
-

3. De Stad Gent stimuleert een korte en duurzame voedselketen, met een eerlijke prijs voor een eerlijk product
4. De Stad Gent moedigt natuurinclusieve landbouw aan en maakt, waar mogelijk, werk van natuur- en landschapsbeheer met landbouwers
5. De Stad Gent stimuleert dat landbouw weerbaarder is voor klimaatverandering en zelf een positieve bijdrage aan het klimaat levert
6. De Stad Gent faciliteert dat Gentse landbouwbedrijven via hun voedselproductie ook een maatschappelijke meerwaarde leveren

Verantwoordelijke dienst Dienst Economie

Actie in samenwerking met Dienst Milieu en Klimaat

Timing Doorlopende actie

12. Communiceren en sensibiliseren van burgers en andere actoren

In de Gentse visie op landbouw speelt de maatschappelijke meerwaarde van landbouw een belangrijke rol. We willen deze meerwaarde verhogen én meer onder de aandacht brengen. We doen dit in eerste instantie met de volgende acties:

a) Communicatie naar burgers

Stad Gent zet haar communicatiekanalen in om de meerwaarde van Gentse landbouw meer bekend te maken bij de burgers. In het kader van de Gentse voedselstrategie Gent en Garde en de Gentse Voedselraad worden bijvoorbeeld al communicatiekanalen ingezet om de korte keten-ondernemers en de stadsgerichte landbouw en landbouwproducten bekend te maken bij consumenten, cateraars, foodmakers, handel, horeca en andere voedselafnemers. Ook de werking van PuurGent en van de Gentse culinaire raad sluiten aan bij deze doelstelling.

b) Infoborden landbouwers in het Parkbos

Het Parkbos is intussen een gevestigde waarde in en rond Gent. Binnen de contouren van het Parkbos zijn nog verschillende landbouwers actief. We maken deze bedrijven en hun aanbod meer zichtbaar door aan landbouwbedrijven infoborden te zetten.

Type instrument Communiceren en sensibiliseren van burgers en andere actoren

Actie draagt bij aan doelstelling 1, 2 en 6

	<p>1. De Stad Gent wil de veerkracht en het welbevinden van Gentse landbouwbedrijven versterken en verbeteren</p> <p>2. De Stad Gent wil maximaal kwaliteitsvolle landbouwruimte vrijwaren voor professionele, duurzame en stadsgerichte landbouwactiviteiten</p> <p>6. De Stad Gent faciliteert dat Gentse landbouwbedrijven via hun voedselproductie ook een maatschappelijke meerwaarde leveren</p>
Verantwoordelijke stadsdienst	Dienst Economie
Actie in samenwerking met	Projectcoördinator Parkbos coördineert deze actie , in samenwerking met Dienst Economie, Groendienst en andere Parkbospartners
Timing	Doorlopende actie (realisatie borden in 2023)

13. Monitoring - vijfjaarlijkse studie Ruimte voor landbouw

Om de impact van het gevoerde beleid te kunnen inschatten is het belangrijk om een goed beeld te hebben van de huidige situatie en ook de evolutie van een aantal trends te monitoren. Op basis van de bekomen informatie kunnen indien nodig aangepaste of gerichtere acties geformuleerd worden.

Enkele concrete voorbeelden van wat relevant is om te monitoren zijn het aantal en type landbouwbedrijven in Gent, de ruimte voor landbouw (bestemde landbouwoppervlakte en gebruikte landbouwoppervlakte), de landbouwoppervlakte waar droogtemaatregelen toegepast worden (in eerste instantie binnen focusgebied Parkbos), de volumes korte keten producten die via een overheidsopdracht voeding worden afgenomen van lokale producenten, het aantal bedrijven die via de korte keten verkopen / biologisch gecertificeerd zijn / educatie en beleving aanbieden, het gemiddelde percentage veevoeder dat op het eigen bedrijf (of lokaal) geteeld wordt, de oppervlakte eiwitrijke gewassen voor dierlijke en voor humane consumptie, het areaal natuurgebied dat in samenwerking met landbouwers beheerd wordt, ...

In 2020 werden door IdeaConsult data verzameld over de economische ruimtevrage van de Gentse landbouw, met onder andere cijfers over het aantal en type landbouwbedrijven in Gent, de ruimte voor landbouw (bestemde landbouwoppervlakte en gebruikte landbouwoppervlakte) en het aantal bedrijven die via de korte keten verkopen / biologisch gecertificeerd zijn / hoevetoerisme aanbieden. Ook de evolutie van nieuwe (beroepsmatige) landbouwinitiatieven in Gent en directe omgeving werd in beeld gebracht. Deze data vormen een waardevolle bron voor verdere monitoring.

Type instrument	Onderzoek en monitoring
Actie draagt bij aan doelstelling	1 tem 6 <ul style="list-style-type: none"> 1. De Stad Gent wil de veerkracht en het welbevinden van Gentse landbouwbedrijven versterken en verbeteren 2. De Stad Gent wil maximaal kwaliteitsvolle landbouwruimte vrijwaren voor professionele, duurzame en stadsgerichte landbouwactiviteiten 3. De Stad Gent stimuleert een korte en duurzame voedselketen, met een eerlijke prijs voor een eerlijk product 4. De Stad Gent moedigt natuurinclusieve landbouw aan en maakt, waar mogelijk, werk van natuur- en landschapsbeheer met landbouwers 5. De Stad Gent stimuleert dat landbouw weerbaarder is voor klimaatverandering en zelf een positieve bijdrage aan het klimaat levert 6. De Stad Gent faciliteert dat Gentse landbouwbedrijven via hun voedselproductie ook een maatschappelijke meerwaarde leveren
Verantwoordelijke stadsdienst	Dienst Economie
Actie in samenwerking met	Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke planning, Dienst Milieu en Klimaat, Groendienst
Timing	2020 Studie economische ruimtevrage landbouw 2025 Volgende monitoringsmoment

14. Toelichting landbouwvisie en aankaarten specifieke knelpunten bij Vlaamse overheid en Provincie Oost-Vlaanderen

Stad Gent is maar één actor in het landbouwbeleid. Als lokale overheid hebben we een aantal instrumenten in handen om onze visie op landbouw te realiseren, maar heel wat instrumenten worden bepaald door andere overheden en marktpelers. Zowel de Vlaamse Overheid als Provincie Oost-Vlaanderen lanceerden recent een voedselstrategie waar ook landbouwproductie een deel van uitmaakt. Het is dus belangrijk om complementair te werken aan het Europese, Vlaamse en Provinciale beleid en samen te werken met partners die mee onze doelstellingen kunnen realiseren. We vinden het daarom belangrijk om onze visie op landbouw kenbaar te maken bij de Vlaamse Overheid en Provincie Oost-Vlaanderen. Zo kunnen we zoeken naar samenwerking en complementariteit.

Er zijn een aantal knelpunten waar we als lokale overheid mee geconfronteerd worden en die we niet zelf in handen hebben. Deze kaarten we ook aan bij de bevoegde overheid.

Concreet gaan we voor het volgende thema het gesprek aan met Provincie Oost-Vlaanderen:

- **Stadsregionale samenwerking:** We pleiten bij de Provincie Oost-Vlaanderen voor het organiseren en ondersteunen van een gemeentegrensoverschrijdend overleg in functie van de thema's landbouw, voeding en open ruimte rond Gent.

Voor de volgende thema's gaan we het gesprek aan met de Vlaamse overheid:

- **Volwaardige afweging landbouw ten opzichte van andere ruimtevragen en flankerend landbouwbeleid:** Net zoals we dit op Gents niveau doen, vragen we aan de Vlaamse overheid om het belang van een duurzame stadsgerichte landbouw op een volwaardige manier mee te nemen in de afweging ten opzichte van andere ruimtevragers. Wanneer herbestemming of inname van landbouwruimte onvermijdelijk is, vragen we om de impact op landbouw steeds in beeld te brengen (bv. via een landbouwimpactstudie of landbouweffectrapport) en indien nodig een flankerend landbouwbeleid te voorzien om de impact op de betrokken bedrijven te minimaliseren.
- **Beschikbare informatie over landbouwbedrijven:** Lokale besturen hebben slechts zeer beperkte informatie over de landbouwactiviteiten op hun grondgebied. Hierdoor is het moeilijk om een beeld te krijgen van de eventuele impact van een planningsproces of project op de aanwezige landbouwbedrijven, waardoor deze informatie ook niet meegenomen kan worden in beslissingsprocessen. Ook voor positieve acties zoals waterbeheer van percelen, aanplanten van kleine landschapselementen of bloemenranden zou het een meerwaarde zijn om informatie te hebben over welke landbouwers de gebruikers zijn in een bepaald gebied. Stad Gent maakt al deel uit van het piloottraject van het Departement Landbouw & Visserij om lokale besturen meer toegang te geven tot informatie over het landbouwgebruik op hun grondgebruik. We vragen dat hier maximaal informatie toegankelijk gemaakt wordt voor lokale besturen.
- **Zonevreemde functiewijzigingen:** De wetgeving ruimtelijke ordening is een belangrijk instrument dat de beschikbare landbouwruimte sterk bepaalt. Als lokaal bestuur hebben we weinig invloed op de mate waarin het agrarisch gebied ook echt voor landbouwactiviteiten gebruikt wordt. De ongewenste evoluties van niet-agrarisch ruimtegebruik in het agrarisch gebied werden in 2015 al aangekaart ten tijde van de opmaak van Ruimte voor Gent 2030 en de ruimtelijke visie op landbouw die hieraan gekoppeld werd. Intussen is er weliswaar veel meer maatschappelijke en politieke aandacht voor de problematiek van ongewenste zonevreemde functiewijzigingen en de impact die dit heeft op de beschikbaarheid van ruimte voor landbouw en op de kwaliteitsvolle inrichting van de open ruimte. Deze toegenomen aandacht heeft echter nog niet geleid tot nieuwe of aangepaste wetgeving. Er wordt wel actief naar oplossingen gezocht en geëxperimenteerd. Stad Gent zal op Vlaams niveau pleiten voor betere instrumenten ter bescherming van het agrarisch gebied.
- **Multidisciplinaire adviesverlening op maat:** We stellen vast dat subsidies voor een multidisciplinaire en intensieve begeleiding op maat voor een duurzame

heroriëntering richting stadsgerichte landbouw ontbreken in het subsidielandschap. Er bestaan wel verschillende vormen van ondersteuning voor adviesverlening, maar deze zijn steeds gericht op specifieke deelaspecten (korte keten, biologische landbouw, waterverbruik, ...) en bieden geen ondersteuning om het totaalplaatje voor een bedrijf in beeld te brengen én te realiseren. We vragen daarom aan de Vlaamse overheid om in het aanbod van ondersteuning voor landbouwers een meer multidisciplinaire adviesverlening op maat te voorzien. Deze adviesverlening zou landbouwers moeten ondersteunen bij de afweging tussen verschillende keuzemogelijkheden in de transitie voor hun bedrijf én hen verder begeleiden bij de realisatie van een gekozen transitiepad. In het nieuwe GLB zijn hier al aangepaste maatregelen rond voorzien. Stad Gent experimenteert op lokaal niveau al met deze aanpak, wat hopelijk inzichten oplevert die kunnen uitgewisseld worden met de Vlaamse Overheid en zo meer algemeen toegepast kunnen worden.

- **Pachtwetgeving:** De pachtwetgeving beïnvloedt de mogelijkheden om OCMW gronden in te zetten voor landbouwbeleid. Door de strikte criteria die gehanteerd worden in de pachtwetgeving is het moeilijk om een actief landbouwbeleid te combineren met het verpachten van OCMW gronden. Dit bemoeilijkt het koppelen van een verdienmodel aan het lokaal grondenbeleid, waardoor lokale besturen vaker geneigd zijn hun gronden te verkopen. Dit willen we vanuit Stad Gent (Groep Gent) aankaarten op Vlaams niveau.
Een ander aspect van de pachtwetgeving waarrond we signalen opvangen op het terrein is dat deze wetgeving zo strikt is, dat ook private eigenaars nog weinig geneigd zijn om hun gronden te verpachten aan landbouwers. Bovendien houden gepensioneerde landbouwers vaak hun pacht aan, al dan niet met een onderpacht aan een jongere landbouwer. Landbouwers hebben hierdoor nog minder toegang tot landbouwruimte of gaan onzekere gebruiksovereenkomsten aan die tot onzekerheid in de bedrijfsvoering leiden. Dit speelt bovendien ook een rol in toegang tot het flankerend landbouwbeleid bij inname van landbouwgrond waar vaak enkel officiële pachters recht hebben op flankerend maatregelen. Ook dit willen we vanuit Stad Gent aankaarten in het kader van de hervorming van de pachtwetgeving.
- **Publiek grondenbeleid voor landbouw:** Publieke landbouwgronden kunnen een hefboom zijn voor de realisatie van een landbouwvisie. Er zijn op dit moment weinig overheidsinitiatieven die een grondenbeleid voeren met publieke landbouwgronden. We pleiten vanuit Stad Gent voor een debat over publieke gronden waarbij bekeken wordt welke rol de verschillende overheidsniveaus hierin kunnen spelen. Ook de rol van maatschappelijke organisaties kan deel uitmaken van dit debat.

Type instrument

Aankaarten van knelpunten in beleid bij hogere overheden

Actie draagt bij aan doelstelling 1 en 2

1. De Stad Gent wil de veerkracht en het welbevinden van Gentse landbouwbedrijven versterken en verbeteren

2. De Stad Gent wil maximaal kwaliteitsvolle landbouwruimte vrijwaren voor professionele, duurzame en stadsgerichte landbouwactiviteiten

Verantwoordelijke dienst Dienst Economie

Actie in samenwerking met Dienst Stedenbouw en Ruimtelijke planning

Timing 2023
